

עקרונות לביצוע אבחון חוזר באבחון מבוסס מת"ל

אוקטובר 2015

מת"ל הינה מערכת ממוחשבת שפותחה על ידי המרכז הארצי לבחינות ולהערכה לצורך אבחון של סטודנטים ומועמדים להשכלה גבוהה, המבקשים התאמות בבחינות וסיוע לימודי בגין לקות למידה (דיסלקסיה, דיסגרפיה ודיסקלקוליה) או הפרעת קשב וריכוז. האבחנה הסופית באבחון מבוסס מת"ל נעשית על ידי מאבחנת מומחית והיא נשענת על אינטגרציה בין הביצוע במבחני מת"ל לבין מידע המופק ממגוון מקורות (שאלון אישי מפורט לדיווח עצמי על ההיסטוריה ההתפתחותית והלימודית של הפונה, מסמכי רקע, תצפית התנהגותית הנערכת במהלך ביצוע המבחנים ומפגש אישי בין המאבחנת לפונה). אבחונים מבוססי מת"ל נערכים כיום ב- 17 מרכזי אבחון ברחבי הארץ, שמרביתם פועלים בתוך מוסדות לימוד אקדמיים.

מסמך זה מסכם את העקרונות לביצוע אבחון חוזר באמצעות מת"ל ובכלל, כפי שגובשו על ידי מנהלי מרכזי האבחון מבוססי מת"ל.

להלן פירוט העקרונות שגובשו:

1. פונים שעברו אבחון מבוסס מת"ל לאחר גיל 18 - האבחון יהיה תקף לכל החיים ואין מקום לדרוש מהם אבחון חוזר לצורך הערכת זכאות לקבלת התאמות בדרכי היבחנות במוסדות להשכלה גבוהה.
2. פונים שעברו אבחון מבוסס מת"ל לפני גיל 18 - האבחון יהיה תקף לחמש שנים. לאחר תקופה זו הדרישה לאבחון חוזר לצורך בדיקת זכאות להתאמות או/ו סיוע תהיה נתונה לשיקול דעתו של המוסד לו נמסר האבחון.
3. במקרים של פגיעה נרכשת עקב מחלה או פציעה שעלולה לפגוע בתפקוד הקוגניטיבי, יש לשקול לגופו של עניין את הצורך בהעברה חוזרת. במידה שיימצאו שינויים בתפקוד, יש לנתח אותם ביחס לפגיעה, מעבר ללקות שאובחנה בעבר.
4. פונה שעבר אבחון מבוסס מת"ל אחרי גיל 18 המבקש מיוזמתו לבצע אבחון חוזר שלוש שנים ומעלה לאחר האבחון הראשון - ההחלטה בנוגע לביצוע אבחון חוזר נתונה לשיקול דעתו של מרכז האבחון בהתאם למאפייני הבקשה.
5. בכל מקרה, לא ניתן להיבחן בשנית באבחון מבוסס מת"ל ב-3 השנים הראשונות לאחר האבחון המקורי.

העקרונות לעיל מתבססים על העובדות הבאות :

- אבחון מת"ל מיועד לבוגרים בלבד. הנורמות למבחנים מבוססות על מדגם של משתתפים מעל גיל 16 שרובם המכריע הם בוגרים לאחר סיום הלימודים בתיכון.
- מאחר שהמערכת הקוגניטיבית מתייצבת בבגרות, אין לצפות להבדלים משמעותיים בתפקוד של נבחן בוגר בהעברות חוזרות של מת"ל (או כל מבחן קוגניטיבי אחר).
- הספרות המקצועית העוסקת בנושא יציבות אבחנות לקויות למידה לאורך זמן מלמדת כי לא צפויים שינויים באבחנה בבגרות, ולכן מדגישה שאין צורך לבצע אבחונים נוספים מעבר לאבחון שנעשה בבגרות.
- מאחר שלקויות למידה הינן התפתחותיות בהגדרתן, דהיינו מלוות את האדם לאורך חייו החל מילדותו, גם אם ימצאו הבדלים בתפקוד בהעברות שונות של מת"ל, יהיה קשה לייחס אותם לשינויים בלקות. סביר יותר שהבדלים מסוג זה יינבעו מהבדלים במוטיבציה לביצוע מטלות האבחון או מאירועים חד פעמיים בחיי הנבחן.
- האבחנה הניתנת באבחון מבוסס מת"ל מבוססת לא רק על התפקוד במבחנים, אלא במידה רבה על פרטי הרקע ההתפתחותי והלימודי לאורך השנים ובעיקר בילדות. אי לכך, גם אם יתקבלו שינויים בתוצאות המבחנים, לא סביר שיהיו הבדלים משמעותיים בין האבחנות הקליניות שיינתנו לאותו אדם בבגרותו.